

REFERAT IIIA - Isumaginninnermut Inunnullu Innarluutilinnut Ataatsimiititaq d. 18-04-2024

Mødedato Torsdag d. 18. april 2024 kl. 15:00

Mødested Paamiut ataatsimiittarfiani

Indholdsfortegnelse

Saqqaa.....	3
Oqaluserisassat akuerineqarneri.....	4
Nalunaarutit.....	5
Suliffissaaleqisut nalunaarsorneqarnerat aamma suliffissaaleqineq anigorniarlugu suliniutit pillugit	6
Isumaginnittoqarfimmit inissianut innersuussisarneq pillugu ilisimatitsineq 2023.....	10
Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliartorneranit ilisimatitsissut.....	13
Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmiit Ippiarsummi nakkutilliisoqarneraniit malitseqartitsineq.....	16
Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit ataatsimiittarnerinik ataavartumik ilisimatitsisarneq.....	20
Pineqaatissinneqarsimasunut marluusunut Danmarkimi inissinneqarsimanerannut akiliisussaataa	23
Inunnut innarluutilinnut politikki 2024-2028.....	27
Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissaarinnermut ataatsimiititaliami ileqq	30
Nappaammik eqqugaallutik sulisinnaangitsut, nakorsamiit uppersaammik tunniussinikkut piaa	33
Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissaq.....	36
Lukket.....	39
Taasariaqartut allat.....	40
Imaqarniliap akuerineqarnera.....	41

Sak .: Saqqaa

Ilaasortat:

Inge Olsvig Brandt (IA), formand
Lone Rosengreen Pedersen (IA), næstformand
Poul Petersen (D)
Mala Høy-Kúko (S)
Dorthe-Marie Mogensen-Fontain (S)

Beslutning

Peqataasut:

Inge Olsvig Brandt (IA)
Lone Rosengreen Pedersen (IA)
Dorthe-Marie Mogensen-Fontain (S)

Ataatsimeeqataasinnaanatik nalunaartut:

Poul Petersen (D)

Peqataanngillat:

Mala Høy-Kúko (S)

Sak .: Oqaluserisassat akuerineqarneri

Beslutning

Oqaluserisassat akuersissutigineqarput,

Sak .: Nalunaarutit

Beslutning

Siulittaasumit nalunaarutit:

Siulittaasup angalaneq nuannarivaa Paamiunilu suliffeqarfinnik assigiinngitsunik takuniaaneq. Ataatsimiititaq tikilluaqqulluarneqarpoq. Ataatsimiititamilli ilaasortap ataatsip ataatsimiititamik angalaqateqarnermini sulisariaqarsimanera maluginiarneqarpoq, naak ilaasortaq qinikkatut sulilluni ataatsimiititamik angalasoq.

Ingerlatsivimmiit nalunaarutit:

Suliffeqarnermut Naalakkersuisoqarfimmit nalunaarutigineqarpoq, ingerlatsinermut tapiissutit 2025-imi nioqutissiornermik assingusunik ingerlatanut nuunneqassasut, Kommuneqarfik Sermersuumi Piorsaavinnut.

Sak 1: Suliffissaaleqisut nalunaarsorneqarnerat aamma suliffissaaleqineq anigorniarlugu suliniutit pillugit killiffik

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Vedlegg

Suliffissaaleqisut kisitsisaannut takussutissiat

Suliffissaaleqisut nalunaarsorneqarnerat aamma suliffissaaleqineq anigorniarlugu suliniutit pillugit killiffik

Ilisimatitsissut

SagsID.: EMN-2023-00083

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik suliffissaaleqineq anigorniarlugu suliniutinut killiffik pillugu kiisalu suliffissaaleqisut nikerarnerat pillugit ataavartumik ilisimatitsissuteqartarpoq. Matumani ilisimatitsissut 2023-mut tamarmut tunngavoq.

Ukiup naajartornerani suliffissarsiortutut pisortanillu ikiorsiisarnerni Inatsisissat nutaat piareersarfigalugit nukinnik atuiffigineqarput. Taamaalilluni innuttaasunik sullissinerit salliutinneqarput, suliffissaaleqisut pisinnaatitaaffii pisussaaffii, sulinermilu sakkutut atortut tamarmik nutarterneqartussaammata.

Majoriani tamanit oqartussaaffeqarfik qanimut suleqatigalugu allannguisoqartussanngornerannik suliffissaaleqisutut naqitsittartut aggersarlugit allannguisoqarneranik saqqummiiviginerisigullu allakkatigut paasissutissinneqarput. Innuttaasut paasissutissiinissamut aggersarneqarnerminni takkuttarsimanerat iluarisimaarneqarpoq.

Nuuk

Nuummi suliffissaaleqineq ukioq tamaat isigalugu ikiliartorfiuvoq.

Nuummi suliffissaaleqisut ”matchgruppe 2-mi sinneruttut”, tassani gruppemi sivisuumik suliffissaaleqisuunerup saniatigut allanik aamma Majoriamiit aamma Oqartussaaffeqarfimmiit immikkut suliniuteqarfiusariaqartunik ajornartorsiuteqarput, taamaattumillu iliuuseqarfigineqariaannaangitsut.

Majoriami suliassat tamarmik inatsisigut pituttugaasut ataavartumik suliarineqartarput.

Paamiut

Paamiuni suliffissaaleqisut ukioq tamaat aal akkaasumiipput.

Paamiuni suliffissat ikiliartorput.

Paamiuni suliffissaaleqisut suliffimmik innersuunneqartumi aallartinnaveerlutilluunniit suliffimmik attassiinnarnissamik ajornakusoortitsisarput, naak illoqarfimmi suliffissaaleqisut tamarmik atorfinni inuttaqanngitsuni sulilernissamut aallarperiaannaagaluarlutik.

Illoqarfimmi suliffissaaleqisut kaammattorniarlugit aamma suliffimmik attassiinnarnissaat pillugu 2024-mi immikkut suliniuteqartoqassaaq.

Majoriami suliassat tamarmik inatsisigut pituttugaasut ataavartumik suliarineqartarput.

Tasiilaq

Tasiilami suliffissaaleqisut ukioq tamaat isigalugu ikiliartorput, Majoriami pingaarnertut suliassamik annertuumik iliuuseqartoqarnikuuvoq. Majoriami suliassat tamarmik inatsisigut pituttugaasut ataavartumik suliarineqartarput.

Ittoqqortoormiit

Ittoqqortoormiini suliffissaaleqineq suli aalaakkaasuuvoq. Majoriami suliassat tamarmik inatsisigut pituttugaasut ataavartumik suliarineqartarput.

Kommuneqarfik Sermersuumi suliffissaaleqisut nikerarnerat

Kommunimi suliffissaaleqisut assigiinngitsut katitigaanerat ukiuni kingullerni sisamani ikiliartuinnarsimapput, taamaattumik siunissami suliniutissat matchgruppe 2-mi piffissami sivisuumi suliffissaaleqisimasunut aamma matchgruppe 3-mi sulileriaannaanngikkallartunut annerusumik tunngatinneqassapput.

Suliffissarsiuussisarfimmit suliassaqarfimmi suliassat pingaarnertut suliarineqartarnerat suli pitsaanerulersinniarneqassapput, tamatumalu kingunerisaanik suliffissaaleqisut ikiliartuaassapput.

Ukiunut kingullernut sisamanut sanilliullugu suliffissaaleqisut suli ikiliartornissaat suliffissarsiuussisarfimmit naatsorsuutigineqarpoq, tassa suliffissaaleqisut amerlassusii 2020-mi, 2021-mi aamma 2023-mi kisitsisinut sanilliullugit suli ikinnerummata. Ilanngussami takussutissiat 1 aamma 2 takukkit.

Piffissami tassani innersuunneqarsimasut nalunaarsorneqarnerat

Suliffeqarnermut lsumaginninnermullu Ingerlatsivimmit suliffissaaleqisut amerlanerusut suliffittaarnissaannut innersuunneqarnissaat nalunaarsorneqartarnissaallu suli sulissutigineqarpoq. Matumani piffissami innersuunneqarsimasunut nalunaarsuinerit tulliuttumi tabelimi takuneqarsinnaapput. Innersuussisarnermut tunngasut suli 2023-mi ukkatarineqarluarput, tamannalu 2024-mi suli ukkatarineqassaaq. Anguniagaavoq suliffissaaleqisut piginnaasatigut ineriartortinneqarnerisa kingunerisaanik (pikkorissaanerit il. il. iluaqutigalugit) suliffeqarfiillu suleqatiginerisigut suliffissaaleqisut amerlanerit kommunip illoqarfiini nunaqarfiinilu sulilersinnissaat, aammalu inuusuttut suliffissaaleqisut Majoriap neqeroorutaanik ingerlatsinissaannut innersuunneqartarnissaat.

Sumiiffik	Suliffissamik innersuunneqartut amerlassusii 2023
Nuuk	291
Paamiut	123
Tasiilaq	24
Ittoqqortoormiit	0
Nunaqarfinni tamani	1

Matchgruppiniit agguataarinerisa naatsorsorneqarnerat

Matchgruppe 2-mi suliffissaaleqisut suliniuteqarfigineqarnissaat annerusumik pingaartinneqarpoq. Majoriaq Nuuk misiliutaasumik suliniummik aallartitsivoq modulikkuaartumik Majoriami inaarutaasumik ingerlatsisarnissaq pillugu, taanna piffissap ingerlanerani aamma kommunimi illoqarfinni allani atuutilersinneqassaaq. Misiliutaasumik suliniutip siunertarivaa, inuit suliffissaaleqisut inuttut piginnaasatigullu paasiniarneqarnissaat taamaalillugillu ilinniagaqarnissaannut suliffeqalernissaannulluunniit piumassuseqalerniassammata.

Tamatuma saniatigut suliffissaaqisunik nalunaarsuisarneq sukannerulerinneqarnikuuvoq. Suliffissaaleqisut nutaat tamarmik suliffissaaleqisutut nalunaarsorneqannginnerminni oqaloqatigineqaqqaartalernikuupput. Taamatut iliornikkut suliffissaaleqisut sukkanerusumik sulileqqinnissaannut periarfissaqarnerulissaaq attassiinnarnissaminnullu kajumissuseqarlerlutik.

Suliffissaaleqisut allat iliuusissatut pilersaarutininik malinnaatitsinermut aggersarneqartarnerat suli ingerlanneqarpoq, kingornalu paasiniaasoqariarluni suliffimmik misiliinerit ingerlanneqalersarput. Ilanngussami takussutissiaq 3 takuuk.

Avataaniit suliarortut naatsorsorneqarnerat

	2023
Akuersissutit amerlassusiat	468
Allaffeqarfimmit akuersissutinut kisitsisaatit	24
Itigartitsissutit amerlassusiat	24
Sivitsuinerit amerlassusiat	339
Taamaatitsinerit amerlassusiat	12
Aalajangiinerit katillugit	897

Akuersissutit assigiinngitsut atorfinnut taaguutinut agguataarneqarnerat qaammatit pingasukkaartunik ilisimatitsissutigineqartarput, soorlu assitaani ilanngussami 4-mi takuneqarsinnaasoq.

Ujartuilluni ilitsersuisarnerup naatsorsorneqarnera

Majoriaq inuusuttunut 16-30-it akornanni ukiulinnut ujartuilluni ilitsersuisarnermik suliaqartassaaq. Ujartuilluni ilitsersuinerit sullinniakkat inuusuttuupput suliffissaaleqisut, ilinniakkamik ingerlatsinngitsut kiisalu Majoriami suliffissaaleqisutut nalunaarsorneqarsimanngitsut.

Akuersissuteqarnissamut tunngasunut inatsisitigut najoqqutassat qulaajarneqarnissaat pillugu ujartuilluni ilitsersuineq unitsikkallarneqarpoq, maannakkullu pisortat oqartussaaffiinit paasissutissat pissarsiarinariarneqarput, tamatuma kingorna ilitsersuineq aallarteqqinneqassaaq.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Kommuneqarfik Sermersuumi suliffissaaleqinerup allannguuteqartarnera pisortanit ikiorsiissutinut kiisalu suliffeqanngikkallarnermi pisartakkanut aningaasartuutinut aningaasaqarnikkut sulisoqarnikkullu sunniuteqartarput.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppernarsaatillit

- Suliffeqarnermi innersuussisarneq il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 8. juni 2014-imeersoq

Ilanngussat

1. Suliffissaaleqisut kisitsisaannut takussutissiat

Sak 2: Isumaginnittoqarfimmit inissianut innersuussisarneq pillugu ilisimatitsineq 2023

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Isumaginnittoqarfimmit inissianut innersuussisarneq pillugu ilisimatitsineq 2023

Ilisimatitsissut

SagsID.: EMN-2024-00703

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit isumaginnittoqarfimmit inissiat pillugit Oqartussaqaarfimmut ilisimatitsissut saqqummiunneqarpoq. Maannakkut utaqqisut kiisalu 2023-mi inissiat tunniunneqartut amerlassusaat ilisimatitsissutip takutippaa.

Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasut pisariaqartitsisut piumasaqaatit aallaavigalugit initaarsinnaatitaasutut nalilerneqartut isumaginninnikkut inissianik tunineqarsinnaapput. Nuummi Inissamik innersuussisartut (Qallunaatut naalisarneqartartoq BVU) Meeqqanut Ilaqutariinnullu Ingerlatsivimmit aamma Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmeersunik ilaasortaqaartut innersuussisarnermi nalilersuutit malillugit nalilersuisarput tunniussisarlutillu (Innersuussisartoqatigiinni malittarisassat 2018-imeersut takukkit).

Tasiilami Paamiunilu Oqartussaqaarfimmi sulisut suliassamik saqqummiussinermik, isumaginnittoqarfimmit inissiamik Oqartussaqaarfimmi pisortamut innersuussutaasumik suliaqartarput, kingornalu akuersissutigineqartut isumaginnittoqarfimmit inissianut utaqqisunut allattorsimaffimmut ilanngunneqartarput.

Inissiaatileqatigiiffiit Ini aamma Iserit isumaginninnikkut inissamut tunniussassamik inissaateqaleraangamik saaffiginnittarput. Tassanngaanniit innuttaasut utaqqisut allattorsimaffianniittut inissamik tunineqartarput. Kommunip inissiat atorneqanngitsut 25 %-ii isumaginninnikkut inissiatut neqeroorutaasussanngorlugit Iserit isumaqatigiissuteqarfigaa.

Inissamik innersuussisartut isumagissavaat:

- isumaginnittoqarfik aqutugalugu inissianik agguagassanut qinnuteqaatit akuerisat pingaarnersiukkat pillugit utaqqisut allattorsimaffiannik suliaqarlunilu nutarterineq
- utaqqisut allattorsimaffianni qinnuteqartut ataasiakkaat pingaarnersiorneqarnerat pillugu tulleriarilluni ingerlaavartumik isummerfiginninneq

Ilisimatitsissutitut massakkut kisitsisit imaapput:

Illoqarfik	Utaqqisut amerlassusaat
Nuuk	112
Paamiut	6
Tasiilaq	13
Ittoqqortoormiit	0

2023-mi inissiat tunniunneqartut amerlassusaat, illoqarfinnut, inissiaatileqatigiiffinnut ingerlatsivinnullu agguataakkat:

Illoqarfik	Iserit		Ini		Katillugit
	Meeqqanut Ilaqutariinnullu Ingerlatsivik	Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik	Meeqqanut Ilaqutariinnullu Ingerlatsivik	Sulisoqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik	
Nuuk	3	2	7	1	13
Paamiut	2			3	5
Tasiilaq		0			0
Ittoqqortoormiit		2			2
Katillugit	5	4	7	4	20

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit
Pisariaqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq
Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppernarsaatillit

- Inissiat attartortittakkat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. maj 2005-imeersoq
- Innersuussisartoqatigiinni malittarisassat 2018-imeersut

Ilangussat
Soqanngilaq.

Sak 3: Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliarturneranit ilisimatitsissut

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Vedlegg

Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliinermunit nalunaarusiaanut tusarniaanermut akissuteqaat

Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliinermunit nalunaarusiaa

Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliarturneranit ilisimatitsissut

Ilisimatitsissut

SagsID.: EMN-2024-00409

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Inatsisartut Ombudsmandiat ulloq 15. aamma 16. maaji 2023 Paamiuni utoqqaat illuanni Puilasunnguini pilersaarutaasumik nakkutilliivoq.

Ombudsmandi nakkutilliarturnerup kingorna nalunaarusiamut siunnersuusiorpoq, tamannalu Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmut ulloq 25. oktobari 2023 tusarniaatissatut tiguaa. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik tusarniaanermut, novembarip ulluisa 28-anni nassiunneqartumik, akissuteqarpoq (ilanngussaq 1). Ombudsmandip 2023-mi nakkutilliinermut nalunaarusiaq inaarutaasoq ulloq 22. decembari 2023 nassiuppaq (ilanngussaq 2).

Ombudsmandip init najoruminarsarlugit aqqissugaasut, aqutsisut tunniusimasut unammillernartunillu pioreersunik pimoorussillutik sulissuteqartartut kiisalu utoqqaat illuanni najugaqartut Puilasunnguani najugaqarnertik naammagisimaaraat paasivaa.

Ombudsmandili pissutsinik oqaaseqarfigineqartariaqartunik aamma naammattuivoq. Tulliuttumi pissutsit Ombudsmandip allattorsimasai saqqummiunneqarput.

Pissaanermik atuinerit

Ombudsmandip aqutsisut pissaanermik atuneq pillugu pikkorissarnernik ingerlatsisimasut pitsaasutut isigaluarlugu aqutsisut sulisunut pissaanermik atuneq pillugu inatsisip assinganik tunniussisussaataaneq kiisalu sulisut taassuminnga tunineqarsimanerannut uppernarsaateqartussaanaerat eqqumaffigisimangikkaat oqaaseqaatigalugu.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit nakkutilliinerup kingorna pissaanermik atuneq pillugu inatsimmik tunniussinissamut uppernarsaanissamullu suleriaasissanik suliaqarpoq. Tassunga tunngatillugu Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit pissaanermik atuneq pillugu quppersagaaraq nutarterpaat, tamannalu 2024-mi februaarip arfernani ataatsimiititap ataatsimiinnerani Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut ilisimatitsissutitut saqqummiunneqarpoq.

Sulisut amigartarnerat

Ombudsmandip sulisunik amigaateqarneq ernumanartippaa, aqutsisuniilli unammillernartooq eqqumaffigineqartut sulissutigineqartorlu pitsaasutut isigaa. Ombudsmandimit maanna suliniutaasut aqutsisunit ingerlatiinnarneqarnissaat, sulisunut suliatigut ineriartornissamut neqerooruteqarnerunissaat kiisalu Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit unioqqutitsilluni sulinnngitsoortarnermik ajornartorsiut qanoq iliuuseqarfigineqassanersoq pillugu eqqarsaatersuutigineqassasoq innersuussutigaa.

Pulaartoqarnissamut killilersuutit

Ombudsmandip Puilasunnguani ilaqutaasup ininut ataatsimoortarfiusunut isersinnaanerani killiliineq, iliuuseqarneq sioqqullugu kingornaluunniit eqqortumik akuersissummik piniappaarani, killilersuisimanera isornartorsiorpaa. Aqutsisunit aamma Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit taamatut pisoqaqqissappat eqqortumik akuersissummik piniarnissaq immikkut eqqumaffigineqalissaaq.

Allat pujortarnerisigut putsumik najuussuineq

Ombudsmandip allat pujortarnerisigut putsumik najuussuinerannut naammattumik iliuuseqartoqarsimannginnera paasivaa. Pujortarnermut inatsit malillugu najugaqartut namminneq iniminni pujortarsinnaatitaapput, utoqqaat illuallu sulisut najugaqartullu allat pujortarnerisigut putsumik najuussuinerannut illersorneqarnissaat pisussaaffigaat. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit inini pujortarfiusunut silaannarissaatit amerlanerusut pisiarinqarput. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Ombudsmandip innersuussutai malinneqarput, taamatuttaaq allat pujortarnerisigut putsumik najuussuineq pillugu unammillernarsinnaasut najugaqartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassangortinneqarput.

Taamaattorli Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit pujortarnermut inatsimmi najugaqartut namminneq iniminni pujortarsinnaanerani saniatigullu allanut putsup akornutaassannginnera, tassunga ilanngullugu sulinermi avatangiisinut pitsaanngitsumik sunniuteqarnera, sulinermi unammillernartutut nalilerneqarpoq.

Nakkutilliinerup kingorna ombudsmandip oqaaseqaataanut Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik malitseqartitsilluni suliniutinik aallartitaqarpoq.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsiviup nalunaarusiami eqqumaffigeqquneqartut ingerlaavartumik malitseqartinneqartassapput.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Pisariaqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaattillit

- Inatsisartut ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 1. juni 2017-imeersoq

Ilanngussat

1. Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliinerminit nalunaarusiaanut tusarniaanermut akissuteqaat
2. Ombudsmandip Puilasunnguit pillugu nakkutilliinerminit nalunaarusiaa

Sak 4: Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmiit Ippiarsummi nakkutilliisoqarneraniit malitseqartitsineq

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Vedlegg

Ippiarsummi nakkutilliisoqarneranit nalunaarusiaq

Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmiit Ippiarsummi nakkutilliisoqarneraniit malitseqartitsineq

Ilisimatitsissut

SagsID.: EMN-2024-00356

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmiit 2023-mi maajip ulluisa 24-anni peqqissutsimut tunngasut naliiiffiginialugit Pakkutamat ilimasaaruteqareernikkut nakkutilliartortoqarpoq. Nakkutilliineq sullivinnik nakkutilliisoqarfiup nakkutilliartorneranik 2023-milu januaarimi paaqqutarinninnermi suliassat suliarineqartanninnerinik nalunaarutiginnissimanermik tunngaveqarpoq.

2024-mi januaarimi Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik tusarniaareernermi nakkutilliineq pillugu nalunaarusiamik tigusaqarpoq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nalunaarusiami inerniliivoq "najugaqartunut atatillugu peqqinnissaqarnermi suliarinninneq ataatsimut isigalugu ajunngitsumik ingerlasoq, tunngaviusumik isumassuineramik paaqqutarinninnermillu qulakkeerinnittoqarluni".

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik peqqinnissaqarnermi suliassaqarfiit arfineq marluk tamaasa misissorpai taakkunanilu paaqqutarinninnermi eqqiluisaarnermilu atugassarititat naammagisimaarnarsorineqarput. Suliassaqarfinni arfinilinni sinneruttuni immikkut pingaartitsilluni eqqumaffiginnittoqartariaqarpoq imaluunniit pitsanngorsaasoqartariaqarluni, atugassarititat aaqinneqassappata (bilag 1).

Ippiarsuk Utoqqarnut suliassaqarfimmi Fagcheffi suleqatigalugu atugassarititanik pitsanngorsaaniarluni suliniutinik arlalinnik aallartitsivoq. Suliniutit ataani katiterneqarput:

Nakorsaatinik isumaginninneq

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup utoqqaat illuanni nakorsaatinik allattorsimaffiit nakorsaatinillu tunniussisarnermut allattorsimaffiit Cosmicimi (peqqinnissaqarfiup elektroniskimikuninngasuutinut allattorsimaffia), malinnaaffigineqartarnissaat innersuutigaa, matumani ukiumoortumik nakorsaatiit najugaqartunut tunniunneqartartut aaqqissuussamik misissorneqartarnissaat ilanngullugu.

Utoqqaat illuat peqqinnissaqarfillu isumaqatigiissuteqarput, nakorsap ininik naasaasup, najugaqartut nakorsaataannik tunniussisarnermik allattorsimaffinnik misissuisarnissaanik. Taamatuttaaq utoqqaat illuanni peqqissaasumik, peqqinnissamik suliaqartunik nakorsaatinik isumaginninneq pillugu ilinniartitsisartumik atorfinitsitsisoqarpoq. 2024-mi januaarimi Ippiarsuk Cosmicitaarpoq peqqinnissaqarfimmiillu ilitsersuisoqarnissaa utaqqineqarluni.

Pegqinnissamik suliaqarnermut tunngatillugu uppenarsaaneq

Nunatta Nakorsaaneqarfianit innersuussutigineqarpoq, najugaqartoq pillugu tunngaviusumik paasissutissat, ingerlaavartumik nalunaarsuinerit, nakorsaatinik tunniussisarnermik allattorsimaffiit, peqqinnissaqarfimmut attaveqarnerit ilaalu ilanngullugit pillugit peqqinnissamik suliaqarnermi ingerlaavartumik uppenarsaasiorneqartarnerinut assigiissaagaasunik malitassaliorneqassasut.

2024-mi januaarimit GetOrganized (kommunip elektroniskimikjournaliseringssystemia) utoqqaat illuanni uppenarsaasiormi systemit pingaarnertut ator neqalissaaq, tassani najugaqartoq pillugu uppenarsaatit paasissutissallu attuumassutillit katersorneqassallutik. 2023-mi decembarimi sulisut tamarmik GetOrganizedimik atuineq pillugu ilinniartinneqarput. Eqqortumik uppenarsaasarnissamik qulakkeerinninniarluni ingerlaavartumik tigulaarilluni misissuisoqartassaaq.

Peqqissutsimut, imertornermut nerisaqarnermullu tunngasut

Nunatta nakorsaanerata najugaqartut nerisakitsut oqimaappallaartullu diætistimut innersuunneqartassasut timimillu aalatitsinissaannik annerusumik eqqumaffiginnittoqartassasooq innersuussutigaa. Taamatuttaaq najugaqartunut panertooriartornissaminnik aarlerinaatillit kiisalu najugaqartunut iisiniarnermik ajornartorsiuteqartut imertortarnissaannik annertuumik eqqumaffiginninnerusoqassasooq innersuussutigineqarpoq.

Imertortarnerup, iisiniarnermik ajornartorsiutillit kiisalu innuttaasut oqippallaartut oqimaappallaartullu annerusumik eqqumaffigineqarnissaannik qulakkeerinninniarluni suliniutinik aallartitsisoqarpoq. Uppenarsaanermut immersugassat, imertornermut nerisaqarnermullu nalunaarsuinernik, ulloq unnuarlu pisariaqartitsinernik ingerlariaaseqarnermillu immersuisalertoqarneratigut assigiissaarneqarnissaat sulissutigineqarpoq. Taamatuttaaq nerisaqarnermut pilersaarutit pitsanngorsarneqarnissaat kiisalu sulisut nerisakippallaartoqarsinnaanera oqimaappallaartoqarsinnaaneralu pillugit utoqqaat illuanni peqqissaasumit ingerlaavartumit siunnersuisoqartarnissaa pillugu igaffik isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq.

Suliaqarsinnaaneq

Nunatta nakorsaanerata innersuussutigaa najugaqartut aalatinneqarnerunissaat timimillu atuilluni sammisaqartinneqarnerisa annertussusaat eqqumaffigineqassasut, matumani najugaqartut timimik sungiusaasartumik aalajangersimasumik sungiusaasoqartarnissaat, sulisut pillorissaasumit ilinniartinneqartarnissaat kiisalu sammisassaqaartitsinermi sulisussamik atorfinitsitsisoqarnissaa.

Ippiarsuk suliassaqaarfinni assigiinngitsuni, matumani sammisassaqaartitsineq ilanngullugu, aalajangersimasumik attavissaqartarnissaannik atuutilersitsileruttoq. 2024-mi januaarip aallaqqaataani sammisassaqaartitsivimmi aqutsisumik atorfinitsitsisoqarpoq utoqqaallu illuanni peqqissaasooq innangaannartunik aalatitsineq pillugu sulisoqatigiinnik ilinniartitsivoq. Najugaqartunik sungiusaaneq pillorissaasut timimillu sungiusaasut suleqatigiit suleqatigalugit ingerlanneqartassaaq.

Peqqinnissamik suliaqartut piginnaasaat, sulisoqarneq kiisalu akisussaaffeqarfeqarnermut tunngasut

Nunatta nakorsaanerata peqqissaasumik, paaqqutarinninnermi aamma peqqinnermut tunngasuni kiisalu sulisunik peqqinnissamik suliaqartunik atorfinitsitsinermik pingaarnertut akisussaaffeqartussamik atorfinitsitsisoqarnissaa innersuussutigaa.

2023-mi septemberimi peqqissaasooq utoqqaat illuanni atorfinitsinneqarpoq. Sulisunik peqqissaanerup iluani suliaqartunik sulisussarsiorneq ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq.

Peqqinnissaqarfiup suleqatigineqarnera

Nunatta nakorsaanerata aaqquissaasaanerup, utoqqaat illuanni najugaqartut inissinneqareernerini malinnaaffiginninnikkut matumanilu najugaqartut nakorsaataannik tunniussisarnermik allattorsimaffinnik misissuisarnikkut, pitsaanerulersinneqarnissaa innersuussutigaa. Taamatuttaaq

suliasaqarfimmut attuumassutilinniit peqqinnissaqarfimmi sulisuniit ilinniartitsisoqartarnissaa innersuussutigineqarpoq.

Nakorsamik aalajangersimasumik ininik naasaasoqartarnissaa pillugu isumaqatigiissut atuutilerseqqinneqarpoq, piffissami aalajangersimasumi peqqinnissaqarfimmi suliatigut ilungersunartorsiortoqarnera pissutigalugu ininik naasaasoqartarnera uninngareernikuusoq.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Sulisoqarnikkut aningaasatigulluunniit kinguneqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaatillit

- Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup sulinera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 15. juni 2017-imeersoq §11

Ilanngussat

1. Ippiarsummi nakkutilliisoqarneranit nalunaarusiaq

Sak 5: Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit ataatsimiittarnerinik ataavartumik ilisimatitsisarneq

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Vedlegg

Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit aamma Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititap januaarip ulluisa 16-ianni 2024-mi ataatsimiinnerannit imaqarniliaq

Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit ataatsimiittarnerinik ataavartumik ilisimatitsisarneq

2024-mi januaarip 16-ianni ataatsimiinnermit

Ilisimatitsissut

SagsID: EMN-2023-02053

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsiviup Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu

Ataatsimiititamut inassuteqaatigaa:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiinni ileqqoreqqusat malillugit allavoq Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit aamma Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Ataatsimiititaq ukiumoortumik killiffik pillugu ataatsimeeqatigiittarnissaat. Ataatsimiinneq taanna 2024-mi januaarip 16-ianni pivoq.

Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit 2024-mi pingaarnertut anguniakkatik marluk ataatsimiinnermi saqqummiuppaat, pitsaanagerusunik ineqarnermut tunngasut aamma utoqqarnut tunngasunik suliassaqarfimmi atugassarititaasut pitsanngorsarnissaat.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami siulittaasooq utoqqaat pillugit siunnersuisooqatigiit pisariaqartitaminnut tunngasunik saqqummiussaanni paasilluarsinnaanerarpai, oqaatigalugulu taakku ataatsimiititami politikikkut anguniakkanut naapertuuttuusut.

Siulittaasullu taamaalilluni siunnersuutigaa, ataatsimiititap aamma utoqqaat pillugit siunnersuisooqatigiit akornanni oqaloqatigiinnerunissaq suleqatigiinnissarlu eqqarsaatigalugu, ukioq manna immikkut ittumik kingumut sammisaqartoqassasoq, pisariaqarpallu ingerlatsivimmiit ilangussisoqarsinnaalluni.

Ataatsimiititami siulittaasup taamaalilluni ingerlatsivimmut aamma pisortaqatigiit allatseqarfiannut piumasaraa, peqatigiillutik immikkut ittumik sammisaqarnissamut ullumik tulluartumik ulluliissasut, utoqqarnut atugassaritineqartut pitsanngorsaavigineqarnissaat pingaarnertut sammineqassalluni.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititaq Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiinni ataatsimiittarnerit pillugit ataavartumik ilisimatinneqartarpoq, soorluttaaq Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiinnit imaqarniliat Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaani tamanut saqqummersinneqartartut.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Soqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaatillit

- Kommuneqarfik Sermersuumi Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiinnut ileqqoreqqusat
- Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit suleriaasissaat

- Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 17. november 2017-imeersoq

Ilannussat

1. Utoqqaat pillugit Siunnersuisooqatigiit aamma Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititap januaarip ulluisa 16-ianni 2024-mi ataatsimiinnerannit imaqarniliaq.

Sak 6: Pineqaatissinneqarsimasunut marluusunut Danmarkimi inissinneqarsimanerannut akiliisussaataa nermut tunngasumik Højesteretimi eqqartuussut pillugu ilisimatitsissut

Beslutning

Ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqarpoq.

Vedlegg

Højesteretimi eqqartuussissuttip nalunaarutigineqarnera, ulloq 16. januaari 2024-meersoq

Pineqaatissinneqarsimasunut marluusunut Danmarkimi inissinneqarsimanerannut akiliisussaataitanermut tunngasumik Højesteretimi eqqartuussut pillugu ilisimatitsissut

Ilisimatitsissut

SagsID.: EMN-2024-00619

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ilisimatitsissut tusaatissatut tiguneqassasoq
- suliaq Aningaasaqarnermut Inuusutissarsiornermullu Ataatsimiititamut kiisalu Kommunalbestyrelsimut ilisimatitsissutitut ingerlateqqinneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Innuttaasut marluk pineqaatissinneqarsimallutik inissinneqarsimasunut tunngatillugu Randers Kommune aamma Lolland Kommune akiliisimannginneri pillugu Kommuneqarfik Sermersooq februaarimi 2021-mi eqqartuussivimmu suliassanngortitsivoq.

Suliamut tunngasumik Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut siusinnerusukkut ilisimatitsissutigineqarnikuvoq, tassa ataatsimiititap 2021-mi maajip 7-ianni ataatsimiinnerani.

Sulialli immikkuullarissuunera pillugu illoqarfiup eqqartuussivianut taarsiullugu nunap eqqartuussiviani aallartinneqarpoq. Suliaq Vestre Landsretimi kiisalu Højesteretimi ingerlanneqarnikuvoq, maannalu Højesteretimi ulloq 16. januaari 2024-meersukkut eqqartuussissutip nalunaarutigineqarneratigut inaarneqarluni.

Eqqartuussissummi Kommuneqarfik Sermersooq tunngaviatigut ilalerneqarpoq, aningaasaqarnermullu tunngasortaanik tamakkiisumiunngitsoq ilalerneqarluni.

Suliaq tunuliaqutaa

Suliami pineqarlutik innuttaasut marluk pineqaatissinneqarsimasut inissinneqarsimasut, siullermik Kalaallit Nunaanni pineqaatissinneqarsimasut kingornagullu Danmarkimi pineqaatissinneqarsimallutik, tassungalu peqatigitillugu Kalaallit Nunaanni pineqaatissinneqarsimanerat atorunnaarsinneqarsimalluni.

Innuttaasut oktobarimi 2010-mi Nuummi eqqartuunneqarsimapput Hedensted Kommunemilu inissiisarfirmut inissinneqarlutik. Tamatuma kingornagut Hedenstedimiitsillutik aprili 2014-imi Horsensip Eqqartuussiviani eqqartuunneqarput, tassani Nuuk Kredsretimi eqqartuussaananer atarunnaarsinneqarluni.

Innuttaasut inissinneqarsimanerintu Kommuneqarfik Sermersooq 2019-ip aallartilaarnera tikillugu akiliisarpoq. 2018/19-imi kommune innuttaasut pineqaatissinneqarsimasut inissinneqarsimanerintu tunngasunik sulianik misissuisimavoq, taamanikkut sulianut taamaattunut tunngasut pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu peqqissaavimmit akisussaaffigineqarput. Tassunga atatillugu paasineqarpoq, Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisutaasoq atorunnaarsinneqarsimasoq, taamaattumillu danskit kommunii taakkuusut akiliisussaataitaaganartut. Danksit kommuniinit tamanna akuerineqarpasissimanngilaq, taamaattumillu suliaq Vestre Landsretimi aamma Højesteretimi ingerlanneqarsimalluni.

Højesteretimi suliag

Højesteretimit suliakkiussummi pineqarluni:

- innuttaasut Danskitt pinerluuteqarsimasunik pineqaatissiseeriaasiat naapertorlugu Danmarkimi inissinneqarsimasut aningaasartuutitassaanut ilumut Kommuneqarfik Sermersooq akiliisussaataitanersoq
- Kommuneqarfik Sermersuup aningaasartuutigisimasai Lolland Kommune-mit aamma Randers Kommune-mit utertinneqassanersut

Højesteretimi eqqartuussisut 2024-mi januaarip 16-ianni nalunaarutigineqarpoq.

- Qallunaat eqqartuussissutaanni innuttaasut inissinneqarnerat Nuummi Eqqartuussiviup eqqartuussissutaanik tunngaveqarunnaarpoq
- Inatsisitigut innarlitsaalineqarneq pillugu inatsit (Retssikkerhedsloven) Kalaallit Nunaannut atuutinngilaq. Taamaattumik innuttaasut marluk danskitt pineqaatissisarnerat naapertorlugu inissinneqarnerinut Kommuneqarfik Sermersooq akiliisussanngortinneqarnissaanut inatsisitigut tunngavissaqanngilaq
- Kommuneqarfik Sermersuup akiligassarinnngisaanik oqartussaasuninngaanniit akiliisitsissutaasimasut utertinniarsinnaavai
- Kommuneqarfik Sermersuup akiliisarnermigut oqartussat kommuninut akiliisussaataitaasunut piumasaqaataat naammassisarsimavaa
- Kommuneqarfik Sermersuup Lolland Kommune-mut Randers Kommune-mullu akilertinniagaata annertunersaa Kofoedsmindenimiititsinermut Region Sjællandimiiit akilersinniarneqartumut tunngavoq, piviusorsioortumillu aningaasartalerneqarsimasooq
- Akiliisitsiniartuusoq, Region Sjælland, tamanna pillugu Lolland Kommune-mut aamma Randers Kommune-mut piumasaqarfiginnissimannngilaq, naak Kommuneqarfik Sermersuup sinnerlugillusooq akiliisimasutut isigineqarsinnaagaluartoq
- Tamanna pillugu Region Sjællandimut akiligassaritinneqartumut Kommuneqarfik Sermersuup akileeqqusissutaanut Lolland Kommune aamma Randers Kommune pinngitsuutinneqarput
- Randers Kommune Kommuneqarfik Sermersuumut 261.454 kr.-nik akiliissaaq, februaarip 10-at 2021-miit aallarnerlugu suliamik ingerlatsinermi erniat ilanngullugit. Suliamik ingerlatsinermi erniaq 68.107 kr.-nik annertussuseqarpoq
- Lolland Kommune Kommuneqarfik Sermersuumut 1.199.523 kr.-nik akiliissaaq, februaarip 10-at 2021-miit aallarnerlugu suliamik ingerlatsinermi erniat ilanngullugit. Suliamik ingerlatsinermi erniaq 306.988 kr.-nik annertussuseqarpoq

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

- Randers Kommune 329.561,31 kr.-nik akiliinikuuvoq
- Lolland Kommune 1.506.510,92 kr.-nik akiliinikuuvoq
- Kommunimut eqqartuussissuserisut eqqartuussissummi aalajangiunneqartoq tunngavigalugu Region Sjællandimut allaffigeqatigiinnermik ingerlatsisimapput, tassani pineqarluni Kommuneqarfik Sermersuup akilersimasai eqqartuussinerulli kingunerisaanik akiligassarisimannngisaralui utertinnissaanik piumasaqarluni. Tamatuma kingunerisaanik piffissaq imarisaalu eqqarsaatigalugit qanoq inerneqassanersoq maanna suli erseqqissumik oqaatigiuminaappoq.

Kommunip Lollandimiiit Randersimiillu pisassareqqaaralui eqqartuussissummi aalajangiunneqartumiit annertunerujussuugaluarput, akiligassiissutigineqarsimasummi katillugit – 17,8 mio. kr.-t missaanniipput. Højesteretimi eqqartuussissutaasooq tunngavigalugu Kofoedsmindetitsineq kommuninut marluusunut akiligassanngortinniarneqarsinnaanngilaq. Danskitt kommunii peqatigiillutik innuttaasunik Kofoedsmindemiittoqartillugu aningaasartalersorpaat (innuttaasut amerlassusii aallaavigalugu piviusorsioortumik aningaasaliisarneq).

Tamanna tunngavigalugu akiitsulinniit marlunniit katillugu 16,3 mio. kr.-nit miss. 2023-mut naatsorsuutini nalikilliliisoqarpoq

Region Sjællandimut piumasagaammut tunngasumik allakkiamik 2023-mut naatsorsuutini immikkoortumut pigisaasinnaasut-imut ilanngussisoqassaaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Allanik oqaaseqaateqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaattillit

- Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-meersoq

Ilanngussat

1. Højesteretimi eqqartuussissutip nalunaarutigineqarnera, ulloq 16. januaari 2024-meersoq

Sak 7: Inunnut innarluutilinnut politikki 2024-2028

Beslutning

Inassuteqaat akuerineqarpoq, imatut oqaaseqaatitalerlugu: Suliap ingerlariaqqinnissaa kommunimit tamarmit kivinneqarnissaa kissaatigineqarpoq, Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik kisimi pinnani.

Vedlegg

Innarluutilinnut politikki 2024-2028

Tamanut tusarniaanermi malitseqartitsineq

Tilioq-mit tusarniaanermi akissuteqaat

NIIK-mit tusarniaanermi akissuteqaat

Inuit innarluutillit pillugit Siunnersuisooqatigiinni siulittaasumit tusarniaanermi akissuteqaat

Inunnut innarluutilinnut Siunnersuisooqatigiinnit tusarniaanermi akissuteqaat

Innuttaasut Inuit innarluutillit pillugit suliassaqarfik pillugu isumaat

Inunnut innarluutilinnut politikki 2024-2028

Aalajangiiffigisassaq

SagsID.: EMN-2022-09426

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- inunnut innarluutilinnut politikki akuerineqassasoq
- suliaq Aningaasaqarnermut Inuussutissarsiornermullu Ataatsimiititamut kiisalu Kommunalbestyrelsimut akuersissutigisassanngorlugu ingerlateqqinneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Kommunalbestyrelse 2023-mut missingersuutinik isumaqatigiissuteqarnerminni aalajangerpoq "inunnut innarluutilinnut politikki atuuttoq misissorneqassasoq nutaamillu najoqqutassiunneqassasoq", taannalu ukiut siuliini politikikkut pingaarnersiuiernermit ingerlateqqinneqartuuvoq.

Inunnut innarluutilinnut politikki suliassaqarfimmi ukiuni sisamani tulliuttuni pingaarnertut aqutissiuussissaaq. Politikkami anguniarneqarpoq, kommune kikkunnulluunniit najugarissallugu inuuffigissallugulu pitsaasuussasoq, toqqissisimanartooq pissarsiaqarfiusorlu. Innuttaasut inuit innarluutillit allat naligalugit inuunermik sammisaqarfiusumik, naleqartumik aamma nammineerluni inuuffigisamik periarfissaqassapput. Politikkami inuunermi pissutsit pingaarnert tallimat ukkatarineqarput:

- Meeqqat inuusuttullu inuunerat
- Ulluinnarni inuuneq
- Sunngiffimmi inuuneq
- Ilinniarnermi inuussutissarsiornermilu inuuneq
- Inuunermi ikaarsaarnert

Suliamik ingerlatsineq

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsiviup inunnut innarluutilinnut politikkimut atuuttumut aallarnisaataasumik misissuineq 2022-mi suliaq aallartippaa. Tassani paasineqarpoq innarluutilinnut politikkip nutarterneqarnera annertussasoq, ilaatigut Isaaffimmik ataasiinnarmik tunngavimmik ilanngussineq aamma Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nutaamut 2020-mi naleqqussaaneq.

Inuit Innarluutillit pillugit Siunnersuisooqatigiinni, Suliffeqarnermik Isumaginninnermillu ataatsimiititaq peqatigalugu Tasiilami, Paamiuni Nuummilu immikkut sammisaqarnermi innuttaasunillu ataatsimiititsineri 2023-p ingerlanerani eqqartuisoqarpoq. Innuttaasunik ataatsimiititsinerit nangillugit suliarineqarneranni innuttaasut inunnut innarluutilinnut suliassaqarfimmut tunngasunik isiginninnerat nalunaarusiarineqarpoq (ilanngussaq 7).

Innarluutilinnut politikki tamanut tusarniaassutissanngorlugu 13. decembari 2023 nassiunneqarpoq, tak. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu ataatsimiititap ataatsimiinnerani 5. decembari 2023-mi aalajangiinera. Peqatigitillugu kommunip iluani ingerlatsivinni tusarniaaneq ingerlanneqarpoq. Ingerlatsiviup tusarniaanermi akissuteqaatit katillugit arfineq-marluk tiguai (ilanngussaq 3 - 6).

Tusarniaanermi oqaaseqaatit kingusinnerusukkut politikimi suliarineqarlutillu ilanngunneqarput (ilanngussaq 2). Sumiiffimmi tusarniaanermi akissuteqaatit ilanngunneqanngillat kisianni ilanngussaq 2-mi tamanut tusarniaanermi malitseqartitsinermit ilanngunneqarput.

Ingerlariaqqinnissaq

Inunnut innarluutilinnut politikki akuerineqassappat Inuit innarluutillit pillugit immikkoortumut pilersaarummik suliarinnittussanik pilersitsisoqassaaq, politikkip takorluugaanik anguniagaanillu atuutilersitsisussamik. Immikkoortumut pilersaarutip suliarineqarnera ilaatigut innuttaasunik ataatsimiititsinermit siunnersuutit isummersuutillu atorneqarsinnaasut aallaavigineqassapput tamanullu tusarniaanermik malitseqartinneqassalluni.

Inunnut innarluutilinnut politikki ukiut sisamat qaangiuppata nutarterneqassaaq tak. Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni § 70 Imm. 4. Tamanna kommunimi inunnut innarluutilinnut suliassaqarfimmuut aamma inunnik innarluutilinnik paasinnittaatsimut ingerlaavartumik ineriartortitsinermit tunngavilersuutitut ilaassaaq.

Inuit innarluutillit pillugit politikki grafikerimik suliarineqaleruttorpoq, naammassinissaalu sap. Akunn. 17-imi naatsorsuutigineqarluni.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Innarluutilinnut politikkip nutarterneqarnera aningasaqarnikkut imaluunniit nukissatigut kinguneqarnaviangilaq.

Suliffeqarfimmuut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppernarsaatillit

- Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq
- Kommuneqarfik Sermersuumi 2023-mut missingersuutit isumaqatiginninniutigineqarnerat

Ilanngussat

1. Innarluutilinnut politikki 2024-2028
2. Tamanut tusarniaanermi malitseqartitsineq
3. Tilioq-mit tusarniaanermi akissuteqaat
4. NIIK-mit tusarniaanermi akissuteqaat
5. Inuit innarluutillit pillugit Siunnersuisooqatigiinni siulittaasumit tusarniaanermi akissuteqaat
6. Inunnut innarluutilinnut Siunnersuisooqatigiinnit tusarniaanermi akissuteqaat
7. Innuttaasut Inuit innarluutillit pillugit suliassaqarfik pillugu isumaat

Sak 8: Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissarinermut ataatsimiititaliami ileqqoreqqusat pillugit aalajangerneq

Beslutning

Inassuteqaat akuersissutigineqarpoq.

Vedlegg

Kommuneqarfik Sermersuumi Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissarinermut ataatsimiititaliami ileqqoreqqusat

Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissaarinnermut ataatsimiititaliami ileqqoreqqusat pillugit aalajangerneq

Aalajangiiffigisassaq

SagsID.: EMN-2024-00969

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- ileqqoreqqusassatut siunnersuut akuersissutigineqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititap 2023-mi septembarip ulluisa 12-ianni ataatsimiinnerani ataatsimiititamut ilisimatitsissutigineqarpoq, innarluutilinnut tunngasuni immikkoortortap iluani aqqissuussaaniikkut allannguisoqartoq. Taamaalilluni Inunnut innarluutilinnut sullissisunut Immikkoortortaqarfik aamma Inunnut innarluutilinnut tunngasunik sulianik ataqatigiissaarisut 2023-mi septembarip aallaqqaataa aallarnerlugu Inunnut innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut immikkoortortaqarfiup ataaniilerput.

Aqqissuusseqqittoqarneratigut aamma Inunnut Innarluutilinnut Tarnimikkullu Nappaatilinnut Innersuussinnermut Ataatsimiititami (VIHASO) suleriutsimik aqqissuusseqqinnermik kinguneqartitsivoq. VIHASO manna tikillugu suleriesissaqarnikuuvoq, saqqummiussaliakkulli matumuuna ileqqoreqqusaqalissalluni. Ileqqoreqqusat septembarimili aqqissuussaaniermik allannguisoqarmalli suleriuserineqalersumut aalajangiisarnermilu periuserineqalersumut naapertuupput. Ataatsimiititap suliat innuttaasunut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ataani Nunatsinni Danmarkimiluunniit neqeroorutinut innersuunneqarsimasunut kiisalu pineqaatissinneqarsimallutik inissinneqarsimasunut aniguererinnermi kingorna neqeroorutinut innersuunneqartussanut tunngasut suliat – siornatigumut allaanerussutigalugu – maanna aamma suliarisalerpai.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmi nalilernerqarpoq, ileqqoreqqusat nutartikkat erseqqissuliaasut aamma Kommuneqarfik Sermersuumi Inunnut innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi sulianut atatillugu VIHASO-mi aalajangiiffiginninnissamut qanoq eqqortumik toqqammavilliisuunersut.

Inatsit atuuttoq naapertorlugu, Kommune Inunnut innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmut innersuussisarnermi ileqqoreqqusamik suliaqarnissamut pisussaaffeqanngilaq. Taamaattumik kommunimiinnaq ileqqoreqqusamik atuutsitsiniarneq Naalakkersuisunit akuerisassaangitsoq, atortussaangortinneqartussaangitsoq nalunaarutigisariaqanngitsorluunniit pineqarpoq.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit

Pisariaqanngilaq.

Suliffeqarfirmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq

Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaatillit

- Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq
- Kommuneqarfik Sermersuumi Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissarinermut ataatsimiititaliami suleriesissiaq

Ilannugsaq

1. Kommuneqarfik Sermersuumi Inuit innarluutillit aamma tarnikkut nappaatillit pillugit tulleriissarinermut ataatsimiititaliami ileqqoreqqusat

Sak 9: Nappaammik eqqugaallutik sulisinnaanngitsut, nakorsamiit uppersaammik tunniussinikkut piaarnerpaamik ikiorserneqartarnissaat pillugu politikerimit siunnersuut

Beslutning

Inassuteqaat akuersissutigineqarpoq.

Vedlegg

Kommunalbestyrelsimut suliamik saqqummiussaliaq 23-01-24

Nappaammik eqqugaallutik sulisinnaangitsut, nakorsamiit uppernarsaammik tunniussinikkut piaarnerpaamik ikiorserneqartarnissaat pillugu politikerimit siunnersuut

Aalajangiiffigisassaq

SagsID.: EMN-2023-04719

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik – pisortaq Ejner Grønvold / EJGR

Inassuteqaat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut inassuteqaatigineqarpoq:

- piaarnerpaamik ikiorsiisoqartarnissaannik politikerimit siunnersuut suliamik suliaqarsinnaanermik periarfissaqartitsinaviangimmat itigartinneqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Kommunalbestyrelsimi ilaasortaq Doris Jakobsen Jensen (S) 2023-mi novembarip ulluisa 10-anni Kommunalbestyrelsimut aalajangiiffigisassanngorlugu siunnersuuteqarpoq, nappaammik eqqugaallutik sulisinnaangitsut, nakorsamiit uppernarsaammik tunniussinikkut piaarnerpaamik ikiorserneqartarnissaannut tunngasoq.

Siunnersuut 2024-mi januaarip ulluisa 23-anni Kommunalbestyrelsimiit oqaluuserineqarpoq, aalajangerlunilu suliaq Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititamut ingerlateqqinneqassasoq (ilanngussaq 1).

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmit nalilernerqarpoq, siunnersuut inatsisinut atuuttunut naapertuutinnngitsaq. Suliaq suliarineqareersimatinnagu kommune inatsisitigut piaarnerpaamik ikiuisinnaatitaanngilaq. Siunnersuut politikkerinit periarfissaatinneqarusuppat inatsisitigut allannguisoqartariaqarneranik Naalakkersuisunut qaqitsisoqartariaqassaaq.

Innuttaasut inatsisitigut isumannaatsuunissaasa qulakkeerneqarnera

Innuttaasut inatsisitigut illersugaanissaat kommunimiit akisussaaffigineqarpoq. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmiit nalilernerqarpoq, siunnersuut innuttaasut inatsisitigut illersugaanerannik innarliissasoq.

Ingerlatsivimmi sulineq ingerlatsinermut inatsimmi tunngavissaq malittarisassallu naapertorlugit ingerlasarpoq, taakku innuttaasut pisortaniit inatsisitigut illersugaanerat qulakkeerneqarpat. Tunngavissat ilagaat misissuinermi tunngavissaq, kommunimi aalajangiisarnerup pivusorsortuunissaanik, ilisimasaqarluarnermik tunngavilersorluarsimanissaanik aamma inatsisitigut tunngavissaqarnissaanik imalik. Misissuineq suli pinngitsaq ikiorsiisoqarpat inatsisitigut illersorneqarsinnaaneq annikillisinneqassaaq, tamannalu assigiinngisitsinermik naapertuilluannngitsumillu aalajangiisoqarneranik kinguneqartitsisinnaavoq. Aammattaaq kommunip innuttaasunit tatiginassusiat innarlerneqarsinnaammat.

Inatsit malillugu periarfissat

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmi inatsisit naapertorlugit sulisoqartarpoq.

Sulinermi ajutoornermut aamma napparsimanermut tunngatillugu kommunimiit ikiorserneqarnissamut qinnuteqarnissamut inatsimmi allatigut aamma periarfissaqarpoq.

Tamatuma saniatigut innuttaasut sulinermi ajoquseratarsinnaanermut sillimmasersimanissamut nammineq periarfissaqarput.

Naatsorsuutiginnngisamik pisoqartillugu pisariaqartitsisoqariataartoqartillugu tunngaviusumik inuunermi pisariaqarlunnartunik matussusiisoqarnissaanut tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutisinnisaq periarfissaavoq. Ikiorsiissut taanna kisimi tunniunneqartarpoq, qinnuteqartoq aappaqarpallu aappaasoq namminneerlutik aningaasartuutiminnik matussusiinnaanngippata, innersuussutigalugu Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juuni 2022-meersumi § 10 aamma § 31.

Innuttaasoq sapaatip akunneranut 20 tiimit sulisinnaanngikkuni pisortaniit ikiorsiissutinik qinnuteqarsinnaatitaavoq. Ikiorsiissut annertussusilerigaavoq aamma aningaasartuutit aalajangersimasut imaluunniit ataasiartumik aningaasartuutit malillugit naatsorsorneqartarput, innersuussutigalugu Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juuni 2022-meersumi § 9 aamma kap. 6 § 22 - 30.

Innuttaasoq ataavartumik sulisinnaajunnaarsimappat, sulisinnaassutsimik misiliisitsinertalimmik qulaajaanermik ingerlatsisoqareerneratigut, ilinniartitseqqiineramik piginnaanngorsaananermilluunniit neqerooruteqartoqareerneratigut siusinaartumik pensionisiaqarnissamik qinnuteqarneq pisarpoq, innersuussutigalugu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9. december 2015-imeersumi § 6 aamma § 8.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit
Pisariaqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq
Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppersaattillit

- Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 17. november 2017-imeersoq
- Kommunalbestyrelsip suleriaasissaa
- Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juuni 2022-meersoq
- Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9. december 2015-imeersoq

Ilanngussat

1. Kommunalbestyrelsimut suliamik saqqummiussaliaq 23-01-24

Sak 10: Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissaq

Beslutning

Inassuteqaat akuersissutigineqarpoq.

Vedlegg

1. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissatut siunnersuut

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissaq

Aalajangiiffigisassaq

SagsID: EMN-2024-01081

Suliffeqarfimmud Kiffartuussivik – Kommunaldirektøri Ole Jakobsen / OJAK

Inassuteqaat

Suliffeqarfimmud Kiffartuussivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami inassuteqaatigineqarpoq:

- suleriaasissaq akuersissutigineqassasoq

Suliassamik saqqummiussineq

Kommunit aqunneqarnerat pillugu inatsit nr. 29, 17. november 2017-imeersumi § 28 imm. 2 naapertorlugu, tulliuuttuni aqutsinermut inatsimmi taaneqartumi, ataatsimiititaliat ataavartut sulinermini suleriaasissatut maleruagassartik namminneq aalajangersartarpaat.

Suliffeqarnermut Kiffartuussivimmit Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissatut siunnersuut matumuuna saqqummiunneqarpoq. Suleriaasissatut siunnersuut aqutsinermut inatsit kiisalu Kommuneqarfik Sermersuumut aqutsinermut ileqqoreqqusaq naapertorlugit suliarineqarpoq.

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissap ataatsimiititami ataatsimiititaq qanoq ataatsimiittassanersoq aalajangersassavaa imalu imaqaassalluni:

- Ataatsimiititap sulinera
- Ataatsimiititap siulittaasua aamma siulittaasuata tullia
- Ataatsimiititaliap ataatsimiittarnissai
- Oqaluuserisassat suliallu saqqummiunneqarneri
- Kommunalbestyrelsimut ilaasortat oqaluuserisassanngortitsisinnaatitaanerat
- Aalajangiisinnaatitaaneq, ataatsimiinnermik aqutsineq suliallu saqqummiunneqartarnerat.
- Aalajangernerit pillugit imaqarniliaq
- Nipangiussisussaataaneq.
- Ataatsimiititap aalajangernerinik suliaqarneq piginnaatitaaffinnillu agguaassineq
- Suleriaasissami allannguutit
- Atuutilersitsineq

Pisortaqatigiit Allatseqarfiata ataatsimiititami suleriaasissatut siunnersuut suliaraa.

Suleriaasissami allannguutissatut siunnersuutit pingaarnertut tasaanerupput:

- Immikkut ittumik ataatsimiittarnissanut piffissaliussanik ersarissaaneq
- Ataatsimeeqataasinnaanginnermut aamma sinniisussamik aggersaanissamut periusissiamik ersarissaaneq
- Kommunalbestyrelsimi ilaasortat oqaluuserisassanngortitsisarnerannut tunngasunik periusissianik ersarissaaneq
- Aalajangiinernut imaqarniliat elektroniskimik atsiorneqartarneri
- Ikinerussuteqartutut oqaaseqaateqarsinnaatitaanermut tunngatillugu periusissiamik ersarissaaneq
- Sulianik oqaluuserisassanngortitsineq

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititap suleriaasissani akuersissutigippagu, apriliip ulluisa 18-iani 2024-mi atulersinneqassaaq.

Suleriaasissaq akuersissutigineqariarpat atsiorneqarlunilu, Naalakkersuisunut nassiunneqassaaq, aqutsineq pillugu inatsimmi § 1, imm. 4 naapertorlugu.

Ingerlatsivimmit aningaasatigut sulisoqarnikkullu naliliinerit
Pisariaqanngilaq.

Suliffeqarfimmut Kiffartuussivimmit aningaasatigut naliliineq
Pisariaqanngilaq.

Inatsisitigut tunngavissaq allakkallu tunngaviusumik uppernarsaatillit

- Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 17. november 2017-imeersoq

Ilanngussat

1. Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititami suleriaasissatut siunnersuut

Sak 11: Lukket

Sak .: Taasariaqartut allat

Sak .: Imaqarniliap akuerineqarnera

Beslutning

Imaqarniliaq akuersissutigineqarpoq nal. 12:47